

LARRAMENDI-KO MANUEL EUSKARA-EROSLEA

BERE JAIOTZAKO BIGARREN EUN-ALDIAN.

(ON MANUEL ANTONIO ANTÍA, URNIETAKO ERRETORE JAUNARI)

De manu mortis liberabo eos, de morte rédimam eos:
ero mors tua o mors.

Osee; cap. XIII, v. 14.

Gure lenengo gurasoai
Zér itzkuntz eman zitzaien
Gauza gaitza da... eziñezkoa
Garbiro beintzat billatzen:
Gaurko mintzoak, orregatika
Noiz ezkeroztik datozen,
Babel-oñean jaiota, ala
Geroztik sortu diraden,
Zalla da, baño, ikusiko da
Denborarekin azaltzen.

Artea ontan, Itzkera jasa
Artan zéin diran sortuak

Diraudenetan ezagutzeko
 Bide bi daude gertoak;
 Mintzaeraren *bereistasuna*
 Ta *osotasuna*, batuak,
 ¿Gure amari, aldagozkio?
 ¡Euskaldun biotzekoak!
 Proga dakidan bearrik ez det
 Dio, Tubal en mintzoak.

Nere gogoa, zale ta naia
 Ez dijoazte Euskera
 Zeñen zarra dan agertu eta
 Itz-len ta buru jartzera,
 Ori lenago egiñik dago
 Egonagatika bera.
 Esaten garbi, eta orretaz
 Emen ez noa aстера
 Berririk ezer, ez nuke esain ta
 Esanak itz-berritzera.

Tubal-jatorri Euskaradunak
 Luzaro gero, bizitu
 Ziran bakarrik, eta er-mugak
 Zituzten oso zabaldu,
 ¡Zori gaiztoa! alako batez,
 Ziraden lagun-berritu,
 Eta gureak, berri-zaleak
 Eraman eta, progatu
 Nai izan zuten beste izkera
 Ta... egin zuten pekatu.

Erri bakoitzen anima, dala,
 Bizi-mallea ta biška
 Beren itzkuntza, esana dago
 Gaur baño lenagotika.
 Tubal-semeak beraz, berenaz
 Aspertzen diranetika
 An dijoazte Euskerarekin

Erria ill ta amilka
Inpernuetan beren buruak
Eziñ iñondik sarrika.

Etsai zirika, burni eta su
Artean Euskal-erria
Beti murriztzen eldu zan, baño
Jaunak etzuen aitzia.
Iñolaz ere, oso nai ¿zeren?..
Zalako bere maitia,
Orregatiga mendi aubetan
Idukitu du gordia
Irichi arte erostzallea
Bialitzeko tartia.

Gure aitonen errugarritzko
Antsiyaz kupi, kupirik
Egin ta Jauna, aukeratutzen
Kantauritarren artetik
Asi zan gero bialitzeko
Igerle, zalez beterik
Ara Aušular, ara.... ordia
¿Zenbat diraden nik dakit
Euskal-zaletan irakinduak
Bata bestien ondotik?

Urbildu ziran denborak eta
Etor-lekuko aldeak
Asi ziraden zabal egin ta
Moldatzen bida-gilleak:
Egunak ere, bete dira ba,
Eta, Euskaldun jendeak
Pozez choratzen daude zergatik
Ase dizkien zaleak
Leizaur-ek eman dioen
Berdiñ bageko semeak.

Zorioneko Onenزارoa
 Zure gabean argia
 Ikusi zuen gure gidari
 Danak, ta gure zoria.
 Ongi etorri, luzaro bizi,
 Manuel, chikiz-aundia,
 ¿Ekusten dezu inguraturik
 Zauzkien Euskal-erria?
 Ezin diteke gure burutik
 Zure jaiotza aztia.

Larramendi-ko jator argia
 Ikusi eta Jainkoa,
 Orretarako eskaturika
 Bere izate osoa,
 Abiatu zan apaintzen oso
 Bere barrengo asmoa,
 Egin alzezan; eta zergatik
 ¿Badakizute? ¡zeroa!
 Euskera zaitzen agertu dediñ
 Jaungoikoaren besoa.

Euskal eroste ona asi du
 Arrigarrizko erakin,
 Sarri *Eziñak garaitua-z*, ta
Iru-mintz-tegiarekin
 Gorputza atzera osatu dio
 Anima jasoarekin
 Eraio eta zegon tokitik
 Aiten uts keriarekin:
 Beste onenbest, pentsature nork,
 Nork esan eta nork egin.

Bere erakusmen berri-on-tarra
 Zabaltzen zenbait biali
 Erakusle ta gizon jakintsu
 Inguruetan badauzki,
 Kardaberaz ta Mendiburu ta...

¿Danak kontaktzen ni ari?
Euskal-berri-on zabaltzalleak
Ere azaldu dira bi
Bata Bizkai-ko Aita Nobia
Bestea Azkoitia-r Pachi.

Euskara zarra erosi da ta
Orduan beraz, zabaldu,
Bere bidezko mugetaraño
Beñepeñ egin biardu:
Erdarak bertan ito nai luke,
Baldiñ iñondik albalu:
Euskaldun-buru ausarditsuak
Berriz, zanpaka azkendu,
Baña Euskalen eramana da
Ugari beti, edertsu.

Berriz-pizkortze osasungarri
Oni eranzun nai eta
Onkeriol ta aitortzalleak
Ugari datoz laisterka:
Mogel-anaiak, Astarloa-gaz
Churio, Goieteche ta
Ubillos, Juan Agirre-koa,
Lardizabal, ta Iztueta...
Geroz ononzko berri taldea
Kontagarria-re ez da.

Zabaldu bitez liburutegiak
Ikusi, eta, biotzez!
Orain liburrik esan Euskeraz
Izkribatzen dan edo ez
Nori zor zaio aurrerapen au?
Lenago ikus degunez...
Baño libruak an egotea
Azal egiñak autstutzez,
¿Ikusi eta motel-isillak
Egon gindezke gu legez?

Larramendi-ko Manuel aundi
 Euskera-zale sutsua
 Gugan pistera etorri ziñan
 Ta, iguzu, gure maisua:
 Sua orretan kiskalgaitean
 Euskarazko erreinua
 Aritz-girizan jarri dezagun
 Anchiñan bezelakua
 Danak batera gurtu dezagun
 Lauburuko Jaungoikoa.

Larramendi-ko Aita Manuel
 Jakiñ ta Euskara zalia
 Zala ojuka dagozka lanak;
 Guzierakoa ordia?..
 Dudarik ere ipiñ ledike
 Erregiñ zuzendaria
 Salamanka-ko maisu iraun ta
 Lagunkidan egotia
 Ala ezpazan? Eziñ zediken:
 Aundia izan zan, aundia.

Merezi ditu beraz arrizko
 Ar-tallu eder lirañak;
 Merezi ditu zillarrezkoak,
 Urrez ta ar piñez egiñak,
 Merezi ditu, ¿zér ez merezi?
 Andoain-sume pikañak?
 Erri bakochak berea alcha
 Ezin badio, alegiñak
 Egin ditzala betetzen onen
 Gogo berdindu eziñak.

Zori oneko Aita Manuel
 Gizon Erromar-goiena,
 Euskalen poza, España-ren
 Argigarri ta omena,
 Leizaur-eko goizalde-izar,

Jesus-tar leial zuzena;
Euskal-erosle ezin-esana
Gur bedi zure izena
Geren ehetik asi ta atz-erri
Guzi guziak barrena.

Andoain maite oso poztua,
Erro-ren anai kutuna
¿Ekusten dezu zeñen alaia
Dan Eguerri eguna
Zuganaturik Euskal-semeak
Aurten ospatzen deguna?

.

Orain baguaz, ostera echera,
Gure artean ¡o Jauna!
Bizi dedilla beti Euskera,
Baieta bere Eroztuna.

MIGEL ANTONIO IÑARRA.

